

TA'LIM TIZIMIDA O'QUV KURSLARINI YARATISH

Xaydarova Sapiyaxon

Qo'qon davlat pedagogika instituti dotsenti

E-mail: hay-vb1952@umail.uz

Annotatsiya: Ushbu maqolada Google Classroom platformasida o'quv kurslarini yaratish, unga matnli va grafikli kontentlarni joylashtirish usullari ko'rib chiqilgan.

Tayanch so'z va iboralar: Elektron ta'lim, masofaviy ta'lim, Google Classroom platformasi.

СОЗДАНИЕ УЧЕБНЫХ КУРСОВ В СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ

Хайдарова Сапияхон

Кокандский государственный педагогический институт, доцент

E-mail: hay-vb1952@umail.uz

Аннотация: В данной статье рассмотрены методы создания образовательных курсов на платформе Google Classroom и размещения на ней текстового и графического контента.

Ключевые слова и выражения: Электронное обучение, дистанционное обучение, платформа Google Classroom.

CREATING TRAINING COURSES IN THE EDUCATION SYSTEM

Khaidarova Sapiaxon

Kokand State Pedagogical Institute, Associate Professor

Annotation: This article discusses methods for creating educational courses on the Google Classroom platform and placing text and graphic content on it.

Keywords and expressions: E-learning, distance learning, Google Classroom platform.

KIRISH

Bugungi kunda Internet hayotimizning bir bo‘lagiga aylandi, biz uning xizmatlaridan har kuni foydalanishga odatlandik. An’anaviy ta’lim bilan bir qatorda elektron ta’lim, masofaviy ta’lim, ya’ni to‘g‘ridan-to‘g‘ri o‘zaro aloqalarsiz ta’lim olish mumkin bo‘lgan turlari hozirgi davrda keng tarqaldi.

Elektron ta’limda o‘quv kursi dizaynerlari yoki elektron ta’lim metodistlari o‘quv mazmunini matn, tasvirlar, videolar, videoroliklar va ovozli kliplar, shuningdek, animatsiya kabi audiovizual ma’lumotlar elementlaridan foydalangan holda ishlab chiqadilar. O‘quv muhiti interfaol ta’lim mazmuni, amaliy faoliyatning turli turlari, muhokama forumlari va viktorinalar kabi komponentlar yordamida ishlab chiqilgan bo‘lishi zarur. Metodistlar o‘quv jarayonini osonlashtirish uchun tegishli audiovizual elementlardan foydalangan holda o‘quv komponentlari va o‘quv muhitini loyihalashlari kerak.

Biroq, o‘qituvchilar bilan doimiy aloqada bo‘lishi kutilmaydigan elektron ta’limda o‘quvchilar uchun elektron o‘quv materiallarini ishlab chiqish va tuzish qiyin. O‘qituvchilar nafaqat o‘rganilayotgan fanning mazmunini, balki o‘quvchilarning o‘rganishda muvaffaqiyat qozonishi uchun zarur bo‘lgan tegishli yo‘l-yo‘riq va yordamni ta’minlaydigan o‘quv materiallarini ishlab chiqishlari kerak. Ba’zi tadqiqotchilar elektron ta’lim dasturlarining ko‘pchiligi yaxshi ishlab chiqilmagan o‘quv materiallari natijasida muvaffaqiyatsizlikka uchraganini ham ta’kidlaydilar. Shu sababli, talabaning qoniqishi va ta’lim samaradorligiga olib kelishda elektron ta’lim dasturlarining to‘g‘ri ishlab chiqilganligi, o‘quv materiallarining dizayn komponentlari va xususiyatlarini o‘rganish katta ahamiyatga ega.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Ta’lim tizimida elektron ta’lim tizimini joriy etish masalalari xorij olimlaridan I.Golubitskaya, M.A.Gorelik, L.D.Reyman, I.A.Bolkunov, A.Ye. Satunina,

V.Vergasov, P.Galperin, S.Godnik kabi olim va mutaxassislarning ilmiy maqola va ishlarida o'rganilgan. Xususan, Rossiyalik Z.V.Aleksandrova "Инструкция по созданию онлайн-курса в Google Classroom" maqolasida Google Classroomda onlayn kurslarni yaratish bosqichlarini bayon etgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Umumiy o'rta ta'lim maktablarida elektron ta'lim tizimini joriy etish orqali "Informatika va axborot texnologiyalari" fanini o'qitishni tashkil etishda nazariy ma'lumotlar chet el adabiyotlaridan, elektron kurs yaratishda Google Klass platformasidan foydalanildi.

TAHLILLAR VA NATIJALAR

Hozirgi zamon ta'lim jarayoniga ananaviy tushunchalar qatorida yangi tushunchalar kirib kelmoqda. Shunday tushunchalardan biri elektron ta'lim tushunchasidir.

Elektron ta'limning paydo bo'lishi tarixiga nazar soladigan bo'lsak, birinchi virtual maktablar 1990-yillarning o'rtalarida AQSh va Kanadada paydo bo'lgan. Masalan, Ontariodagi xususiy virtual maktab 1996-yildayoq ikkita onlayn dars taklif qilgan, biri biologiya va biri Kanada adabiyoti [1]. Florida shtatidagi yirik virtual maktabda 30 000 ga yaqin talaba bor [2].

Hozirgi vaqtda virtual maktablar butun dunyoda mavjud, ammo AQShda ular ayniqsa keng tarqalgan. Ushbu ta'lim muassasalari o'rta ta'lim tizimiga birlashtirilgan: o'quvchilar "oddiy" maktabning kompyuter laboratoriyalarida o'tirgan holda fanlar bo'yicha topshiriqlarni bajarishlari mumkin. Ba'zida ta'lim yarim kunlik shaklda amalga oshiriladi, ba'zan esa kunduzgi va masofaviy ta'lim elementlarini birlashtiradi.

Elektron ta'limning paydo bo'lishi tarixi masofaviy ta'lim bilan uzviy bog'liq bo'lib, u o'z navbatida o'tgan asrning boshlarida ta'limni sirtidan, sirtqi, ya'ni masofaviy ta'lim bilan to'g'ridan-to'g'ri o'zaro aloqalarsiz olish mumkin bo'lgan davrda keng tarqaldi.

Ingliz tilidagi o‘quv adabiyotlarida "ochiq va masofaviy ta’lim" atamasi tez-tez qo‘llaniladi, bu an’anaviy ta’limga nisbatan masofaviy ta’lim kengroq auditoriya uchun ochiq ekanligini ta’kidlaydi.

Ochiq ta’lim kirish imtihonlarini o‘z ichiga olmaydi va hamma uchun mavjud; bundan tashqari, u "norasmiy" (no formal, informal learning) bo‘lishi mumkin, ya’ni, ta’lim bo‘yicha tegishli hujjatlarni olish bilan yakunlanmaydi. Aynan o‘sha paytda elektron ta’lim ishlab chiqilgan bo‘lib, u rivojlanishning ushbu bosqichida "masofaviy ta’limning texnik jihatdan takomillashtirilgan shakli" bo‘lib xizmat qildi.

Bundan tashqari, elektron ta’lim - “e-learning” tushunchasi oliy ta’lim va qo‘shimcha ta’lim, kadrlar tayyorlash va malakasini oshirish bilan bog‘liq. Hozirgi paytga kelib esa bu tushuncha umumiy o‘rta ta’lim maktablarida elektron ta’lim tizimini joriy etish kabi dolzarb muammoni yechishda ham muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Elektron ta’lim ingliz tilidagi *Electronic Learning*, qisqacha *E-learning* so‘zlaridan olingan bo‘lib, axborot va elektron texnologiyalar yordamida o‘qitish tizimi hisoblanadi. YUNESKO mutaxassisleri tomonidan quyidagicha ta’rif berilgan: e-Learning – bu internet va multimedia yordamida o‘qitishdir.

Elektron ta’lim- bu yangi axborot texnologiyalari, telekommunikatsiya texnologiyalari va texnik vositalariga asoslangan ta’lim tizimidir. U ta’lim oluvchiga ma’lum standartlar va ta’lim qonun-qoidalari asosida o‘quv shart- sharoitlari va o‘qituvchi bilan muloqotni ta’minlab berib, o‘quvchidan ko‘proq mustaqil ravishda shug‘ullanishni talab qiluvchi tizimdir. Bunda o‘qish jarayoni ta’lim oluvchini qaysi vaqtda va qaysi joyda bo‘lishiga bog‘liq emas.

Elektron ta’lim tizimlari (ELS - E-Learning Systems) kompaniyalar va ta’lim muassasalariga kompyuterlar va axborot texnologiyalaridan foydalangan holda o‘quv jarayonlarini avtomatlashtirishga yordam beradi. Quyida eng mashxur va keng tarqalgan tizim va platformalarni keltiramiz:

<https://conferencea.org>

- iSpring Learn
- Moodle
- Эквио
- Edmodo
- Экзамус
- eFront
- Ё-Стади
- Articulate Storyline 360
- Gurusan
- Google Класс
- MyLMS
- Open edX

va boshqalar.

Hozirgi paytda Google Класс (Google Classroom) platformasi uchun elektron ta'lim metodikasini ishlab chiqish muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Google Класс

Google Класс – o'qituvchilarga o'quv topshiriqlarini tezda yaratish va boshqarish, fikr-mulohazalarni bildirish va sinflari bilan muloqot qilishda yordam beradigan ta'lim vositasidir.

Google Класс imkoniyatlari:

Video uchrashuvlar o'tkazish.

Kurslar, topshiriqlar yaratish va ularni boshqarish, onlayn rejimda baholar bilan ishlash.

YouTube videolari, Google Forms, so‘rovlar va boshqalar kabi topshiriqlarga Drive orqali kontent qo‘shish.

Talabalarga real vaqtda sharhlar va fikr-mulohazalarni taqdim etish.

Google Classroom — maktablar uchun Google tomonidan ishlab chiqilgan bepul veb-xizmati bo‘lib, topshiriqlarni qog‘ozsiz yaratish, almashish va baholashni osonlashtirishga qaratilgan. Google Classroomning asosiy maqsadi o‘qituvchilar va talabalar o‘rtasida fayllar almashish jarayonini soddalashtirishdir.

Kursni yaratishda tegishli foydalanuvchi diskida alohida papka yaratiladi, unda talaba o‘qituvchi tomonidan baholash uchun ishni topshirishi mumkin. O‘qituvchilar har bir o‘quvchining muvaffaqiyatini kuzatib borishlari mumkin va baho qo‘ygandan so‘ng, o‘qituvchilar ishni sharhlar bilan qaytarishlari mumkin.

Talabalar institut ma’lumotlar bazasi orqali, o‘ziga xos kod orqali kurslarga taklif qilinishi mumkin, so‘ngra u talabaning foydalanuvchi interfeysiga qo‘shilishi yoki maktab domenidan avtomatik ravishda import qilinishi mumkin. Google Classroom bilan yaratilgan har bir kurs tegishli foydalanuvchining Google Drive-da alohida papka yaratadi.

Agar maktabingizda Google Workspace for Education hisobi bo‘lsa, kurslar yaratish uchun ularning elektron pochta manzilidan foydalaning. 13 yoshdan oshgan har qanday foydalanuvchi shaxsiy Google hisobi yordamida kurs yaratishi mumkin.

Google Classroomda kurs yaratish uchun foydalanuvchi avvalo o‘z akkauntiga ega bo‘lishi kerak. Google Classroomda kurs yaratish uchun quyidagilarni bajaring [3,4]:

1. Google Classroom ilovasini oching. Buning uchun ixtiyoriy brauzerdan, masalan, Google Chrom brauzerining manzillar qatoriga classroom.google.com manzilini yozing.

2. Agar sizda kurs ochilmagan bo‘lsa, asosiy menyuning Курсы sahifasida "Добавить" +> Создать курс tugmalarini bosing.

<https://conferencea.org>

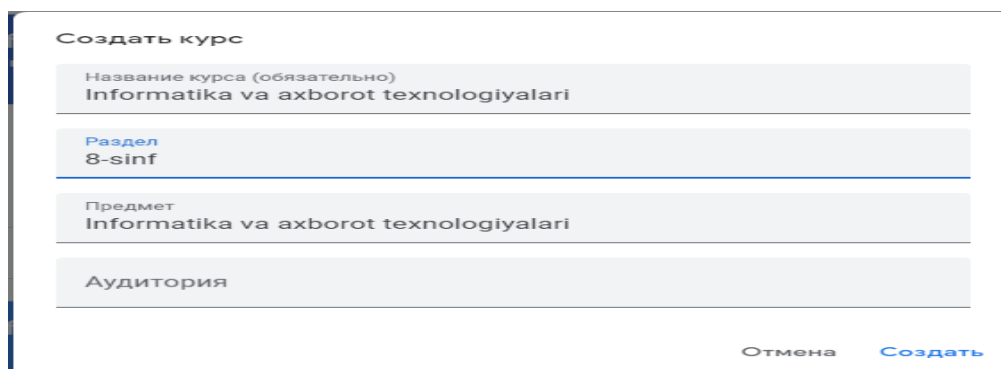
3.Kurs nomini kiriting.

4.O‘qish yili yoki dars vaqti kabi qisqacha tavsif qo‘shish uchun **Раздел** maydonini bosing va ma’lumotlarni kiriting.

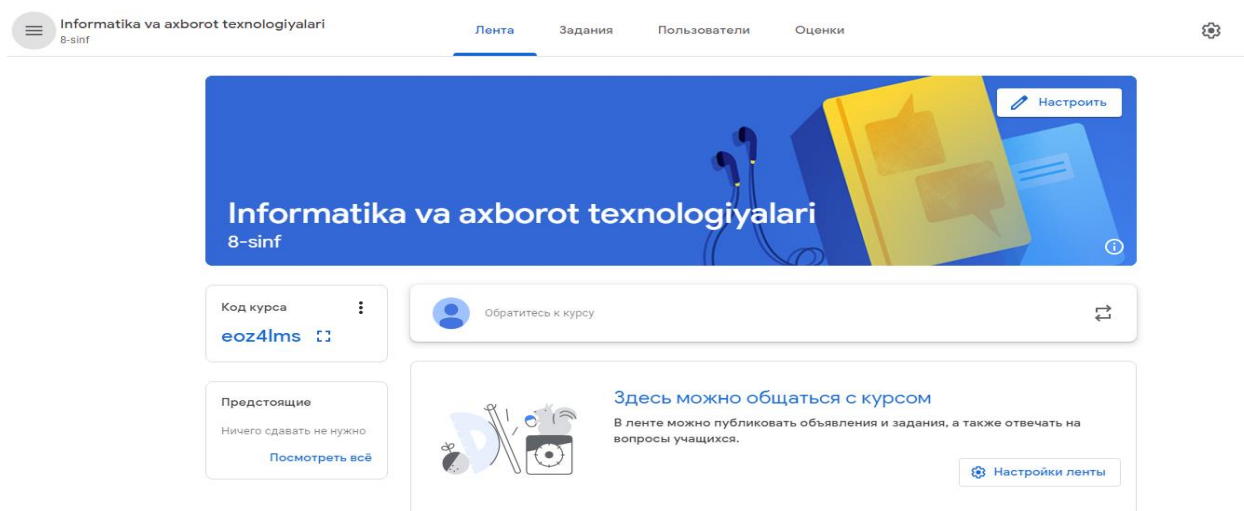
5.Fanni belgilash uchun **Предмет** maydonini bosing va ma’lumotlarni kiriting

6. Kurs manzilini belgilash uchun **Аудитория** maydonini bosing va ma’lumotlarni kiriting.

Namuna quyidagi rasmda keltirilgan [5,8]:

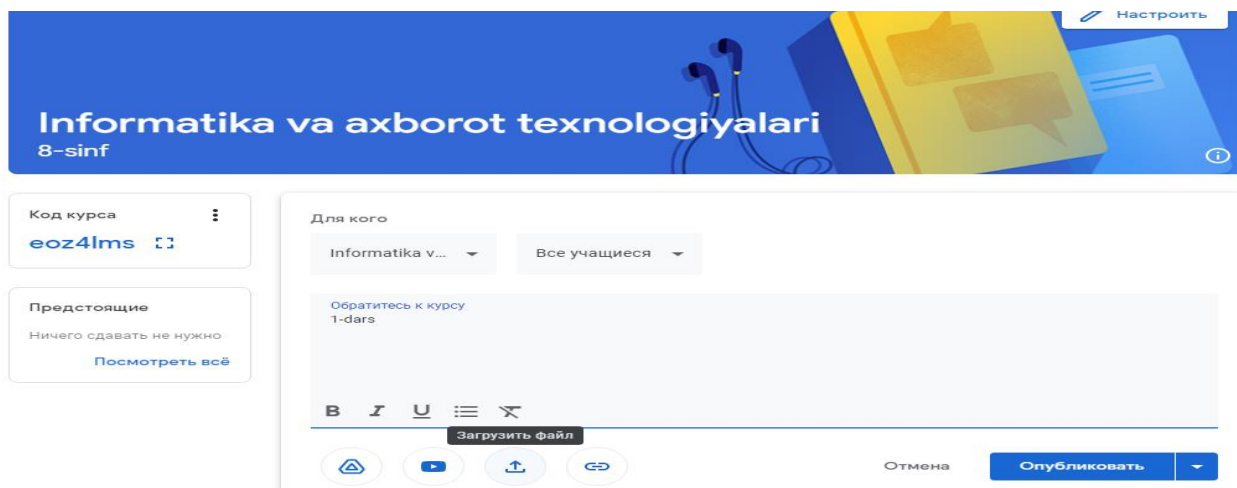

Создать tugmasini bosing va kursga materiallarni joylashtirish imkonini beruvchi quyidagi oyna paydo bo‘ladi:

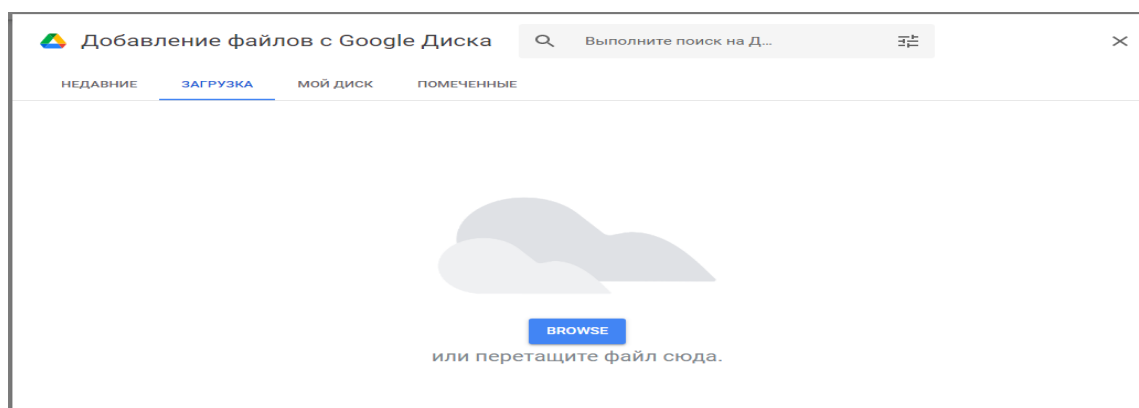

Har bir yangi kursga avtomatik ravishda kod beriladi. Kurs kodini platforma o‘zi avtomatik ravishda belgilab beradi. Talabalarni taklif qilish uchun Kurs kodi kerak. Kurs kodi (Лента) tasmaning yuqori qismida ko‘rsatiladi.

Kursga o‘quv materiallarini joylashtirish uchun **Обратиться к курсу** tugmasini bosamiz. Ma’ruzani 1-dars deb nomlaymiz.

Soʻngra **Загрузить файл** tugmasini bosamiz. Hosil boʻlgan oynada **BROWSE** tugmasi orqali kompyuterdan **Darslar** papkasida joylashgan 1-dars nomli faylni yuklaymiz va **Опубликовать** tugmasini bosamiz .

Natijada quyidagini hosil qilamiz:

Oʻquv materiallarini joylashtirishda quyidagi tugmalardan foydalanish mumkin:

- - Google Диск dan faylni yuklash
- - You Tube dan video yuklash
- - Kompyuterdan faylni yuklash (Загрузить файл)
- - Internet havolasi (ssilka)

Xuddu shu singari qolgan darslarni ham yuklash mumkin. Har bir darsga oid prezentatsiya va videolarni yuqoridagi tugmalar yordamida kompyuterdan, You Tubedan yoki Internet havolasidan foydalanib yuklash mumkin.

XULOSALAR

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, elektron ta'lim kompleksini ta'lim muassasalariga joriy etilishi har tomonlama foyda keltiradi. Oliy ta'lim tizimida bu kompleksni joriy qilish uchun barcha shart-sharoitlar mavjud. Ularning barchasi Internet tarmog'iga ulangan. Umumiy o'rta ta'lim maktablarida ham elektron ta'lim tizimlarini samarali qo'llash bo'yicha ilmiy-metodologik hamda amaliy tavsiyalarni ishlab chiqish va undan foydalanish ta'lim sifatini oshirishdagi ko'p muammolarni hal etishga yordam beradi.

Адабиётлар

1. Pulatov, Sh, and S. Khaidarova. "CREATING SQL-SUB QUERIES IN RELATIONAL DATABASES." *湖南大学学报(自然科学版)* 50.12 (2023).
2. Khaidarova, S. "Automated Methods for Solving the Transport Problem of an Open Type." (2023).
3. Khaidarova, Sapiyon. "Creating SQL-queries in relational databases." *ВЕСТНИК РГГУ* (2020): 9.
4. Khaidarova, S. "Automated methods for solving linear programming problems." *Open Access Repository* 9.12 (2022): 113-117.
5. Хайдарова, Сапияхон. "Создание SQL-запросов в реляционных базах данных." *Вестник РГГУ. Серия: Информатика. Информационная безопасность. Математика* 3 (2020): 8-19.

6. Haydarova, S. "ELEKTRON TA'LIM TIZIMIDA O 'QUV KURSLARINI YARATISH." *Solution of social problems in management and economy* 2.4 (2023): 106-113.
7. Хайдарова, С. "APPLICATION OF SQL LANGUAGE IN CLIENT-SERVER TECHNOLOGY." *Экономика и социум* 5-2 (2021): 1097-1101.
8. Хайдарова, Сапияхон. "Методика оптимального построения информационных баз данных для агропромышленных комплексов." (1994).
9. Khaidarova, S. "SOLUTION OF THE OPEN TYPE TRANSPORT PROBLEM USING THE OPTIMAL 2 PROGRAM." *Theoretical aspects in the formation of pedagogical sciences* 2.8 (2023): 56-61.
10. Haydarova, S. "Comparative analysis of numerical methods for solving ordinary differential equations." *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal* 10.11 (2022): 356-361.
11. Khaidarova, S. "Sql-expressions That Manage Transactions." *JournalNX*: 307-310.
12. Xaydarova, S. "SQL DA SO 'ROVLARNI BIRLASHTIRISH." *International journal of scientific researchers (IJSR) INDEXING* 5.2 (2024): 372-374.
13. Xaydarova, S. "GOOGLE CLASSROOM PLATFORMASIDA O 'QUV KURSLARINI YARATISH." *International journal of scientific researchers (IJSR) INDEXING* 4.1 (2024): 355-360.
14. Хайдарова, Сапияхон. "РЕШЕНИЕ ТРАНСПОРТНОЙ ЗАДАЧИ ОТКРЫТОГО ТИПА С ПОМОЩЬЮ ПРОГРАММЫ ОПТИМАЛ 2." *Interpretation and researches* 1.1 (2023).